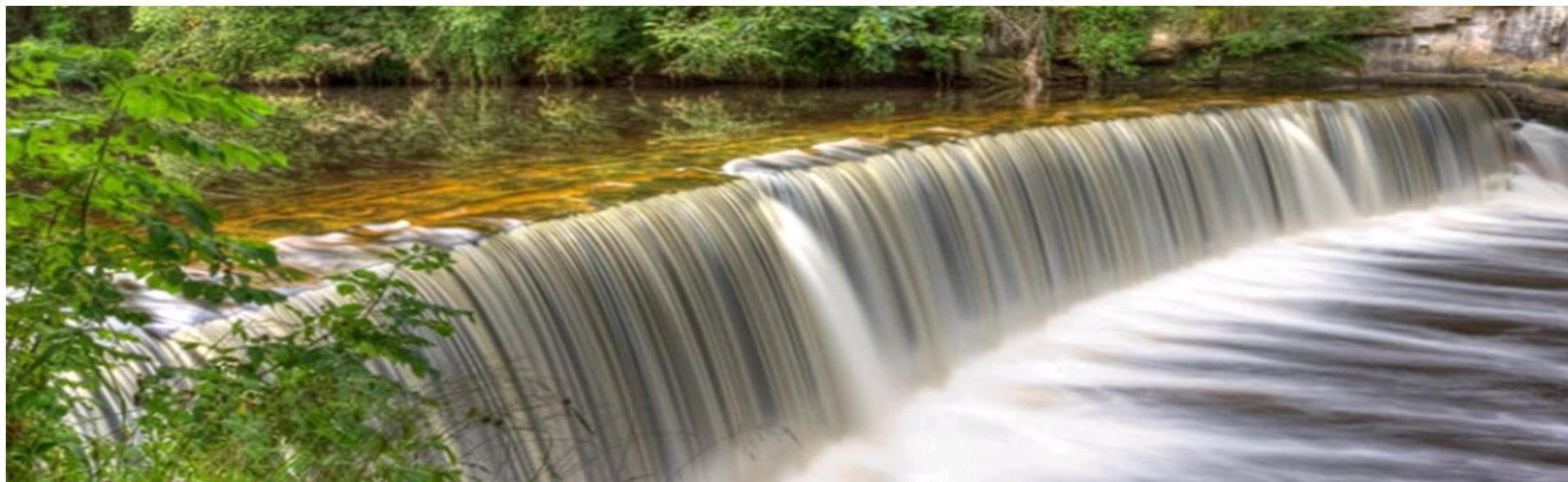

Hva er vilkårsrevisjon?

Folkemøte i Tydal september 2021

Ingrid Haug

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

- Fagdirektorat underlagt Olje- og energidepartementet
- Ansvar for å forvalte landets vann- og energiresurser
- Hovedkontor i Oslo. Regionkontorer i Narvik, Trondheim, Førde, Tønsberg og Hamar
- Revisjonssaker behandles i Energi- og konsesjonsavdelingen. Seksjon for vassdragskonsesjon

Innhold

- Hva er vilkårsrevisjon
- Saksgang
- Nasjonale føringer og prioriteringer
- Avveininger og hensyn
- Eksempelsak

Fotos: NVE

Hva er en vilkårsrevisjon

?

- ✓ Vassdragsreguleringsloven
- ✓ Tidsubegrensede konsesjoner
- ✓ Eldre enn 50/30 år

Formålet ved en vilkårsrevisjon?

- bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag.
- modernisering av konsesjonsvilkårene
- oppheve vilkår som har vist seg urimelige eller uhensiktsmessige
- må veies opp mot formålet med selve konsesjonen som er kraftproduksjon.

Konsesjonsvilkår - gamle

- Bruk av kun norske arbeidere
- Telefon og lege til arbeiderne
- Motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drik

Konsesjonsvilkår - nye

- Standardvilkår
 - Naturfaglige undersøkelser
 - Utsetting av fisk og utlegging av rogn
 - Fiskepassasjer/-trapper
 - Utfisking mot overbefolkning
 - Tiltak mot forsureing, begroing
 - Biotopforbedringer, gytegrus, terskler
- Minstevannføring
- Miljøtilpasset driftsvannføring
- Magasinrestriksjoner
- Andre avbøtende tiltak

Muligheter i en revisjon

- Hva kan endres? Konesesjonsvilkårene
 - Standardvilkår (naturforvaltning)
 - Minstevannføring
 - Miljøtilpasset driftsvannføring
 - Magasinrestriksjoner
- Hva kan ikke endres? Selve konsesjonen
 - Konesesjonens varighet, nedlegging
 - HRV og LRV i magasiner
 - Restriksjoner som umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen
 - Privatrettslige forhold
 - Normalt ikke økonomiske vilkår

Hvem kan kreve revisjon?

- Representanter for allmenne interesser
 - Kommunen
 - Statsforvalteren
 - Friluftsgeselskaper
 - Vannområde/vannregionmyndighet
- Kravene bør være konkrete, begrunnede og beskrive hvilke skader og ulemper som bør avbøtes.

Saksgang

- Krav fra representant for allmenne interesser
- Konesjonær kommenterer
- NVE vurderer/åpner sak
- Krav om revisjonsdokument (6 mnd)
- Høring (3 mnd)
- Befaring
- Ev. tilleggsutredninger
- NVE innstiller til OED
- Vedtak av Kongen i statsråd

Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår

- OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår (05/2012)
- Hva omfattes av en revisjon
- Hjemler i lovverket
- Saksgang i en revisjon
- Mal for revisjonsdokument
- www.nve.no/revisjon

Nasjonale føringer og prioriteringer

- Revisjonsrapporten (49/2013)
 - Nasjonal gjennomgang
 - Felles faglig råd fra Miljødirektoratet og NVE om hvilke vassdrag som skal prioriteres ved revisjoner.
- EUs vanndirektiv
 - Regionale forvaltningsplaner godkjent KLD 2016
 - lister med prioriterte vannforekomster
- EUs fornybardirektiv, Energimeldinger
 - øke andelen fornybar energi
 - verdien av regulerbar kraft

The collage features three documents:

- Top Left:** "vann fra fjell til fjord" logo. Title: "Vårt verdifulle vann". Subtitle: "Regional vannforvaltningsplan 2022–2027".
- Top Right:** "NVE" and "MILJØ-DIREKTORATET" logos. Title: "Kraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022". Subtitle: "Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering". Report number: "49/2013". Vertical text: "RAPPORT".
- Bottom Right:** "DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT" logo. Title: "Meld. St. 25 (2015–2016) Melding til Stortinget". Subtitle: "Kraft til endring Energipolitikken mot 2030". Author: "Olje- og energiminister Tord Lien". Date: "Rånåsfoss kraftverk, 15. april 2016".

Additional text in the bottom left of the collage: "Høringsutkast 16.03.2021".

Status revisjonssaker

— 17 revisjoner ferdigbehandlet

Folla Vindøla

Kvænangen

Suvdøla

Åbjøra i Begna

Bleksvatn

Mesna

Veo

Hemsil

Aura

Skjerka

Håkvik

Skoddeberg

Selbusjøen og
Dragstsjøen

Vinstra

Årdal i Rogaland

Tesse

Samsjøen Bjonevatn

Status revisjonssaker

- 17 revisjoner ferdigbehandlet
- 6 i OED

Tokke Vinje

Røssåga

Altevann

Holsreguleringen

Hjartdøla

Sira Kvina

Status revisjonssaker

- 17 revisjoner ferdigbehandlet
- 6 i OED
- 41 til behandling i NVE

13 Krav om revisjon

4 Saker åpnet

24 Revisjonsdokument

Sentrale fagtema

- Fisk og fiske
- Landskap og friluftsliv
- Villrein
- Øvrig naturmangfold

Minstevannføring

- Formål?
 - Fisk? Vanndekket gyteareal? Vandringsforhold?
 - Andre arter?
 - Landskap?
- Variasjon gjennom året?
- Hvordan ser elvebunnen ut? Kommer vannet frem?
- Konflikt mellom vannslipp og oppfylling av magasin? Prioritering?
- Krafttap, Kost/nytte

Magasinrestriksjoner

— Formål?

- landskap og friluftsliv
- Brukerinteresser, båt
- Erosjon
- Hvilken periode?

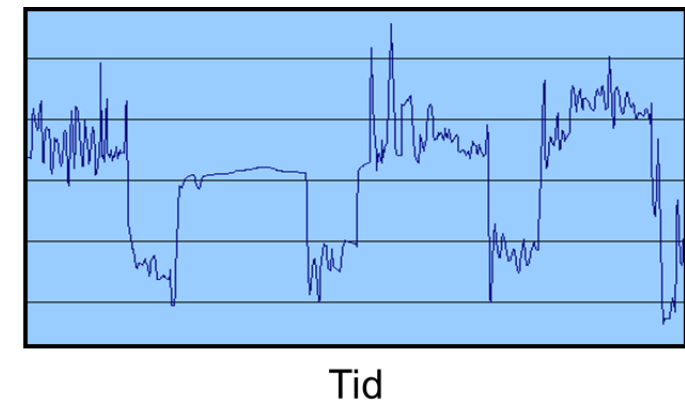
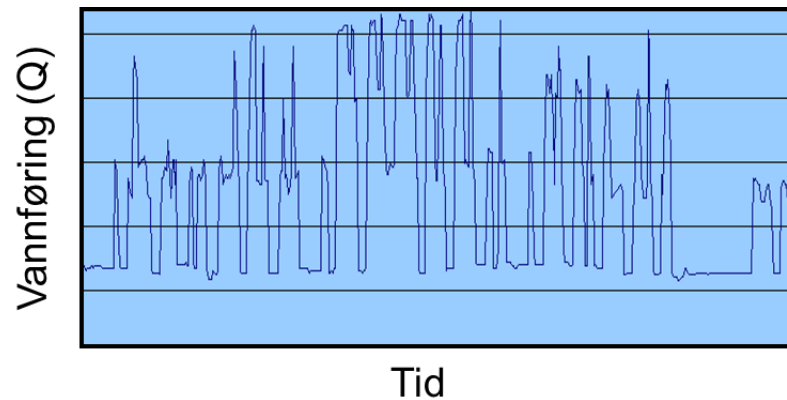
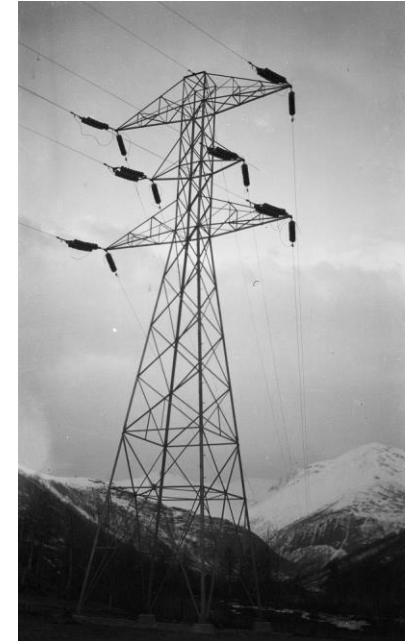
— Vurderes opp mot

- Magasinets verdi i kraftsystemet.
(Lokalt, regionalt, nasjonal)
- Flomhåndtering
- Gir ofte ikke vesentlig krafttap, men redusert fleksibilitet

Restriksjoner på kraftverksdrift (effektkjøring)

- periodiske svingninger i kraftverket
- balanserer kraftproduksjon og forbruk
- påvirker vannføring nedstrøms kraftverksutløpet
- kan medføre stranding og død av fisk

Andre problemstillinger og tiltak

- Biotopforbedrende tiltak
- Terskler
- Fiskeutsettinger
- Merking av skjær
- Merking av usikker is
- Båtdrag/båutsett
- Kulturminner
- Erosjonstiltak
- Midler til opphjelp av fisk og vilt
- Merking av usikker is
- Tilrettelegging for bading
- Kryssing av elver
- Sjølgjerde
- Villrein

Tips til revisjonskrav

- Få oversikt over influensområdet og aktuelle konsesjoner – Regulant og NVE kan bistå
- Ha god dialog med regulanten. Hva er realistisk?
- Vær konkret!
 - På xxx strekning bør det være nok vann til å sikre viktige gyteområder for art xx, sikre vandringsforhold om høsten, etc.
 - I xx magasin sikre et vannspeil av hensyn til viktige friluftsområder om sommeren, mm.
- Kan det være andre tiltak som er aktuelle og mindre kostnadskrevenende?
- Prioritert kravene slik at de viktigste og mest realistiske kravene kommer tydelig frem.
- Allmenne interesser ikke private interesser

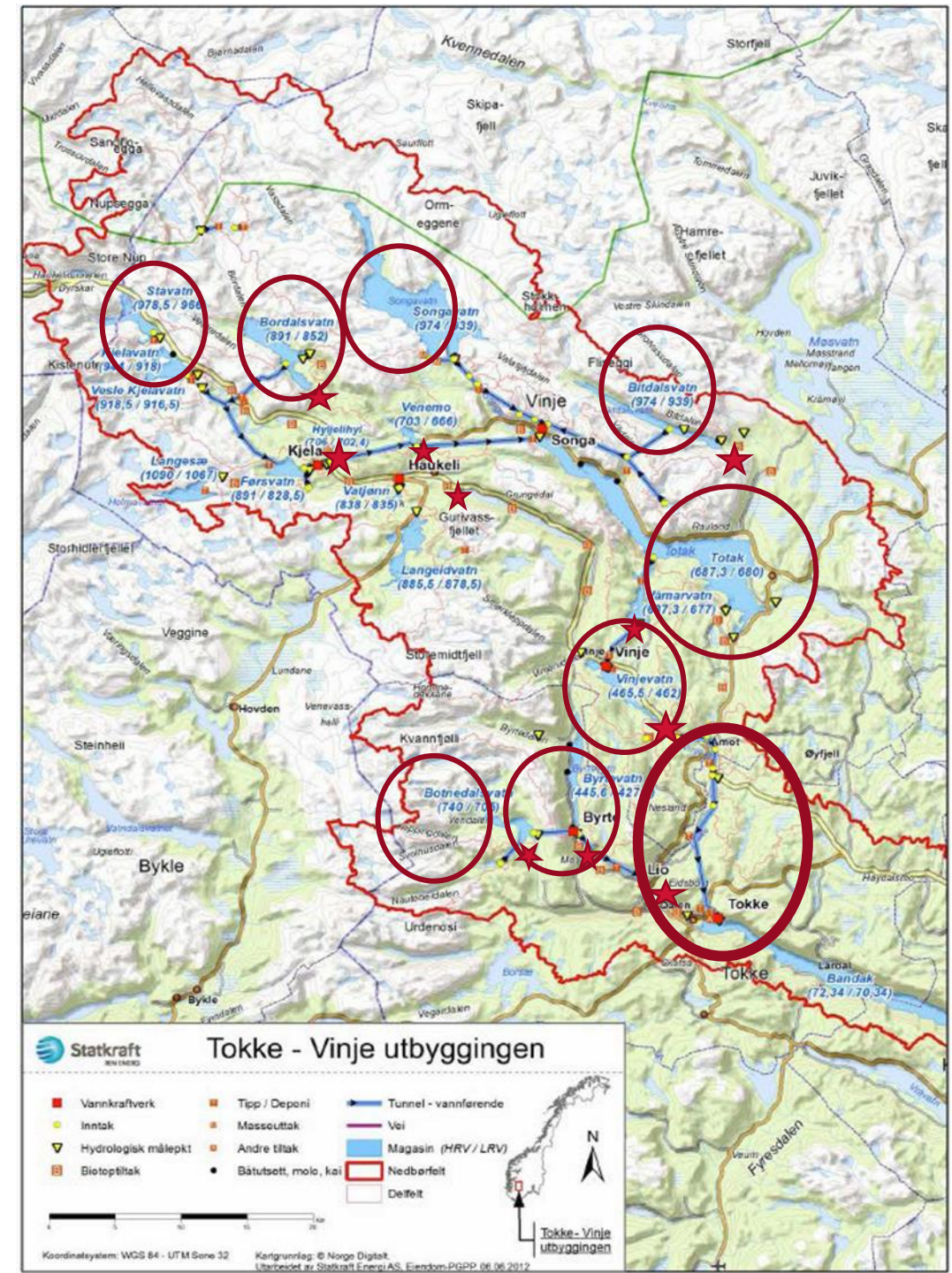
Tokke-Vinje revisjonen

- Et av de største og mest kompliserte kraftsystemene i Norge
- 16 magasiner, 7 kraftverk, 24 regulerte elver
- 4,5 TWh/år
- Berører store deler av Tokke-Vinje vannområde
- Høy prioritet (I.I) + godkjente miljømål m/krafttap 2021

Revisjonskravene

- Tiltak knyttet til storørreten i Tokkeåi (minstevannføring, fiskepassasje, biotopiltak, driftsvannføring)
- Mindestevannføring i en rekke andre elvestrekninger
- Magasinrestriksjoner i flere av magasinene av hensyn til landskap, friluftsliv og båtbruk
- **Miljønytte vs. krafttap, fleksibel kraftforskyning og flomhåndtering**

NVEs anbefalinger

- Nye og moderniserte vilkår
- Videreføring av magasinrestriksjoner i tre magasin
- Fiskepassasje i Helvetesfossen
- Minstevannføringer på prioriterte strekninger og lokkevannslipp
- Omløpsventil og restriksjoner på kjøring av Lio kraftverk
- Tiltaksplan for biotoptiltak
- Tilskudd til et fond til fisk, vilt og friluftsliv i kommunene
- Krafftap: 44-53 GWh/år

Fotos: Bordalsvatn og Mosåi, NVE

Mest miljø for
minst mulig
krafttap

Helhetlig vannforvaltning = balansere ulike hensyn

— Miljøforbedringer

— Forsyningsikkerhet og fleksibilitet

— Verdien av regulerbarhet

— Flomhensyn

— Klimahensyn

— Fornybar og utslippsfri kraftproduksjon

Takk for oppmerksomheten!

Mer info på:

www.nve.no/revisjon

<https://www.nve.no/konsesjonssaker/>